

Haya em 20 de Novembro de 1914.

LEGAÇÃO
DA
REPUBLICA PORTUGUESA
NA
HOLLANDA.

189
29-12-914

Exmo Senhor
Freire d Andrade
Ministro dos Negocios Estrangeiros

M-2

ML

No-242-A

Tenho a honra de enviar a Vossa Excia um exemplar do semanario hollandes illustrado ,, O Panorama ,, que insere um artigo sobre Portugal ao qual junto a traducção .

Saude e Fraternidade .

Antônio Maria Bontalman Faria

A Reg. no Hava, vol. 1, em 23-1-915

LEGAÇÃO
DA
REPUBLICA PORTUGUESA
NA
HOLLANDA.

Traducao do artigo do semanario hollandes illustrado

O PANORAMA

Por mais prejudicial que viesse a ser para os paises que ate ao presente se conservaram neutraes o entrarem na guerra, e comprehensivel que os belligerantes procurem arrastal os para a luta.

Portugal é um amigo desejado da Inglaterra e esta nacao faz todo o possivel para o attrahir para a guerra.

O ponto vulneravel, n essa eventualidade, é a colonia da Africa portuguesa, ,, Angola ,, .

Se merecem fe as informacoes inglesas, as tropas coloniaes allemas fizeram uma invasao em territorio portuguez o que poderia ser uma causa de guerra.

Alem de aliado para a Inglaterra em Africa, Portugal é de grande importancia para os aliados porque uma grande numero de navios allemas estão refugiados nos portos da Republica e se a guerra rebentasse cahiriam nas mãos dos aliados como presa de guerra. Alguns d'esses navios poderiam ser utilizados sem grande difficuldade como cruzadores auxiliares.

As opinioes são muito diversas acerca da importancia do exercito e da marinha portuguesa. Os jornaes ingleses e os seus correspondentes attribuem-lhe um certo valor, mas nem todas as opinioes concordam com esta. Os dados que damos em seguida provem de estatisticas officiaes.

Em tempo de paz Portugal tem 33 mil homens em armas e, se se contar com a reserva, esse numero eleva-se a 120 mil. Em 1913-1914 o orcamento da guerra foi de 25 milhoes de florins. A espingarda usada pelo exercito portuguez é do typo Mauser da Casa Schneider de calibre de 7 millimetros e meio.

A esquadra compoe-se de um couraçado, 5 cruzadores, 8 torpedeiros, 4 cruzadores de transporte, 3 contra-torpedeiros e 3 submarinos.

Existe um projecto para a construccao de 3 dreadnoughts, 3 cruzadores, 12 contra-torpedeiros e 6 submarinos.

O orçamento da Marinha para 1913 - 1914 é de 9 milhões e meio de florins .

Portugal é um paiz importante pela sua posição geographica , mas não pode ser considerado um paiz de grande prosperidade . No passa-

Portugal desempenhou um papel importantissimo como potencia maritima e aos portugueses devem-se consideraveis descobertas maritimas .

O paiz tem uma superficie de 35490 leguas quadradas (inglesas) e tem uma população de 6 milhões de habitantes .

Quasi toda a população professa a religião catholica , mas ha cerca de 5000 protestantes e algumas centenas de israelitas .

Portugal foi um reino , mas em 1910 a revolução destronou o joven Rei D Manuel tendo sido proclamada a Republica .

A situação de Portugal seria muito melhor se o paiz fosse mais bem governado e cultivado .

A produccão dos graos e do vinho poderia ser muito maior .

Portugal tem uma grande riqueza mineira mais falta-lhe o carvão .

As más communicacões impedem o seu desenvolvimento .

A industria portuguesa não tem grande importancia e a não ser a da pesca

Em 1912 a importação foi de 20 milhões de florins e a exportação nao atingiu metade d'essa importancia .

Em vista do que deixamos dito pode-se duvidar de que Portugal tenha grande valor como aliado , mas é preciso reconhecer que na luta actual um contingente mesmo diminuto pode ter grande importancia .

No. 20a
6 Nov. 1914, 2e Jrg.
Verschijnt
2 maal p. week

PANORAMA

GEILLUSTREERD WEEKBLAD

Abonnement
per kwartaal f 1.30
DIT nummer kost
afzonderlijk 7½ Ct.
Voor BELGIE
20 Centiemen

UITGAVE VAN A. W. SIJTHOFF'S UITGEVERS MAATSCHAPPIJ LEIDEN
Redactie en Administratie DOEZASTRAAT 1 Telefoonnummer 1

Keizer Wilhelm en zijn Militaire Raadgevers.

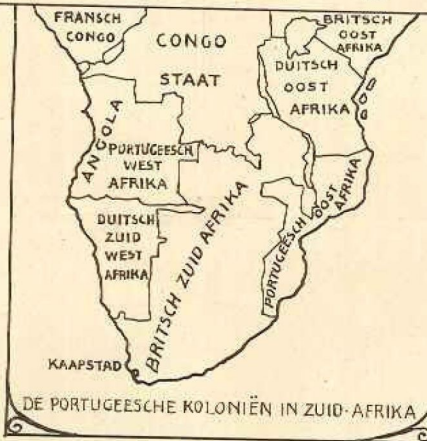
Links op de foto Generaal von Falkenhayn, de Minister van Oorlog, thans Opperbevelhebber; rechts op de foto, naast den Keizer, Graaf von Moltke, de aftredend Opperbevelhebber, die door ziekte gedwongen werd rust te nemen.

Zal Portugal in den Strijd gemengd worden?

Not nu toe lijkt het er veel op, dat de volkerengroepen, welke tegenover elkander staan, zowat tegen elkaar opgewassen zijn en deze oorlog dreigt er een van algeheele uitputting te worden, zoo er geen verrassingen zich voordoen, welke den evenaar kunnen doen overslaan. Op zoo'n verrassing leek het bericht, in ons vorig nummer reeds geïllustreerd, dat Turkije den oorlog met Rusland, Engeland en Frankrijk had aangeboden en dat de Zieke Man aan den Bosphorus onder krachtigen Duitschen druk als strijdustig kampvechter ontwaakt scheen. Maar zoolks het met „ziekelijske" menschen van het Turksche soort wel meer gaat, er is niet altijd staat op hen te maken en na de eerste berichten hebben zich allerlei geruchten een weg gebaand, welke het nog niet zoo zeker doen schijnen, dat deze hulpe aan de Duitsche en Oostenrijk-Hongaarsche belangen van groot nut zal blijken.

Moge het nadeel zijn, begrijpelijk is het ook dat van beide zijden gepoogd wordt, tot nu toe neutrale landen in den strijd te betrekken.

Voor Engeland is Portugal een gewenschte vriend, en alles wordt gedaan, om het in den oorlog te mengen. Het precieere punt is hier de Portugeesche Zuid-

Voor de Marine werd p.l.m. 9.5 miljoen gulden over het dienstjaar 1913-'14 uitgetrokken.

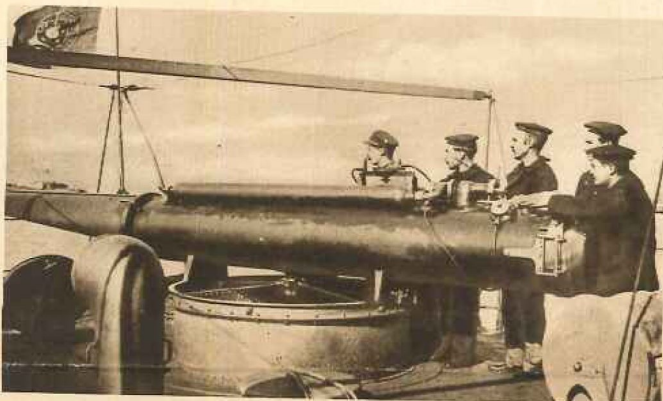
Voor het overige dankt Portugal zijn beteekenis hoofdzakelijk aan zijn ligging. Toch kan men het geen land van grooten voorspoed noemen. Eertijds speelde het als zeevarende mogendheid een eerste rol en vele ontdekkingen van land en zee staan op naam der Portugeezen.

Het beslaat een oppervlakte van 35490 vierkante Eng. mijlen en heeft 6 miljoen inwoners (Nederland heeft een iets grooter aantal inwoners bij 1/3 der oppervlakte).

Bijna de gansche bevolking belijft den Roomsch-Katholiek Godsdienst, slechts een 5000-tal Protestanten en enkele honderden Joden leven in Portugal. Tot voor enkele jaren was het een koninkrijk. In 1910 brak een revolutie uit, waarbij de jeugdige koning Manuel van den troon werd gestooten en de Republiek uitgeroepen. Kort daarvoor waren bij een aanslag op het leven van Manuel's vader, koning Carlos, deze en diens oudste zoon gedood.

Men kan zonder voorbehoud aannemen, dat Portugal's toestand veel gunstiger zou zijn, wanneer het land beter bestuurd en geëcultiveerd werd.

Door de eigenaardige toestanden, welke in Portugal heerschen en die hun invloed op de bevolking zeer sterk

PORTUGEESE MARINE.

Portugeesche matrozen die zich aan boord van een Torpedo-vernieler in het schieten oefenen.

PORTUGEESE INFANTERIE.

Een bataljon infanterie trekt in zijn nieuw uniform uit.

PORTUGEESE AMBULANCE.

De uniform der Roode Kruis-soldaten, doet onwillekeurig aan het Engelsche uniform denken.

Afrikaansche Kolonie Angola. Mag men de Engelsche berichten gelooven, dan deden de Duitsche Koloniale troepen een inval in dit Portugeesche grondgebied, waardoor een oorlogsoorzaak voor de hand ligt.

Behalve als bondgenoot in Zuid-Afrika, is Portugal van groote waarde voor de Geallieerden, omdat er zeer veel Duitsche schepen kort na het uitbreken van den oorlog, een veilige vluchtplaats vonden in de havens dezer Republiek, welke schepen na het verklaren van den oorlog dus als buit in handen zouden vallen. En onder deze vaartuigen schijnen er verschillende te zijn, welke met heel weinig moeite in bruikbare hulpkruisers om te bouwen zijn.

Over het Portugeesche leger en de marine van dit land gaan zeer tegenstrijdige geruchten. De Engelsche bladen

en hun berichtgevers oordeelen er zeer optimistisch over. Van andere zijden geeft men over de waarde van deze krijgsmacht veel minder gunstige berichten.

Uit de gegevens, welke ons ten dienste staan, putten wij de volgende cijfers. In vredestijd brengt Portugal 33.000 man onder de wapenen, met de reserves mede is het getal ongeveer 120.000 man. In 1913-'14 werd voor het leger 25 miljoen gulden uitgetrokken.

Het leger gebruikt een Mausertype-geweer en een Schneider 7.5 cM. kanon.

De vloot omvat een groot oorlogsschip, 5 beschermde kruisers, 8 torpedo-bodems, 4 transportkruisers, 3 torpedojagers, 3 onderzeeërs.

Er zijn plannen om 3 Dreadnoughts, 3 kruisers, 12 groote torpedojagers en 6 onderzeeërs te bouwen. Doch aan de uitwerking dezer plannen is men nog niet begonnen.

IN HET DORP.

Portugeesche infanteristen met de bewoonsters van een dorp op hun weg in gesprek.

PORTUGEESE LANCIERS

met hun eigenaardige kleine mutsjes en schoudermantels.

doen bemerken, is een groot deel van het land ongecultiveerd. Zoolve de graanbouw als de wijnteelt zouden zeer sterk kunnen worden bevorderd.

Portugal is rijk aan mijnen, doch ook hierbij werken de verhoudingen niet gunstig. Gebrek aan kolen en slechte transporten beletten de ontwikkeling en houden den bloei tegen.

De industrie van Portugal is niet zoo heel belangrijk. De vischvangst is van landelijk belang.

Over 1912 wees de invoer ruim 20 miljoen gulden aan, de uitvoer nog niet de helft.

Men ziet uit bovenstaand, dat eenige twijfel aan de groote waarde van Portugal als bondgenoot wel mag bestaan, maar men weet ook, hoe in een worsteling als de huidige, elk onderdeel van belang kan zijn.

PORTUGEESCHE CAVALERIE. — IN HUN NIEUW UNIFORM MAKEN DEZE TROEPEN DER REPUBLIEK PORTUGAL GEEN SLECHT FIGUUR.

OORLOGSKRONIEK

26 Oct. De Duitschers plaatsen bij Oestende kustbatterijen, teneinde de werking der Engelsche flotille aan de Belgische kust te verhinderen. — De Duitsch-Oostenrijksche troepen zetten, door de Russen achtervolgd, hun terugtocht voort. De Russische cavalerie bezet Lodz. — De aanvallen der Serviers door de Oostenrijkers bij Visegrad afgeslagen.

27 Oct. Slag aan de IJser tusschen Duitsche en Belgisch-Engelsche troepen. De Duitschers moeten van Yperen terugtrekken op Roesselaere; zij laten een batterij, machinegeweren en vele krijgsgevangenen achter. — In Noord-Frankrijk vernielt de Fransche artillerie een Duitsche batterij.

28 Oct. Een Zeppelin werpt boven Parijs zes bommen; acht doden en meerdere gewonden.

29 Oct. De Turksche kruiser „Hamidjeh" bombardeert de kustplaats Feodosia op de Krim. Daarmede breekt de oorlog uit tusschen Turkije en Rusland. — De Duitsch-Oostenrijksche troepen, die Przemysl ontzetten, worden door de Russen weder teruggedreven; vele gevangenen. — De Russische stoomschepen „Yalta" en „Kazek" loopen op door den kruiser „Göben" gelegde mijnen.

30 Oct. De Russische gezant uit Konstantinopel teruggeroepen. Gevecht tusschen Russische en Turksche oorlogsschepen; de Russische schepen „Prut" en „Kubantz" tot zinken gebracht. De haven van Odessa door de Turken gebombardeerd.

31 Oct. De Belgen zetten de lage IJservallei onder water, waardoor de Duitschers met groote verliezen moeten terugtrekken. — De Engelsche kruiser „Hermes" getorpilleerd. — Sebastopol door een Turksche kruiser gebombardeerd.

1 Nov. De bondgenooten in Noord-Frankrijk maken eenige algemeene vorderingen.

2 Nov. Aan de Oost-Pruisische grens is de strijd nog onbestist. — Vanuit België

GEWOND, EN TOCH IN ACTIE.

Herhaaldelijk komt het voor, dat gewonden, direct nadat zij weer strijdvvaardig zijn, aan de actie deelnemen. De hier afgebeelde Fransche onder-officier, wiens linkerhand zwaar verwond werd, behelpt zich met zijn rechter.

geen nieuws. — In Noord-Frankrijk maakten de bondgenooten eenige vorderingen.

OORLOGS-VARIA

De juweelen en balschoenen van keizerin Eugénie.

De koningin van Engeland heeft van een dame uit Newcastle een aantal juweelen ontvangen, alsmede de balschoenen, waarmede keizerin Eugénie uit Parijs gevlucht is.

De geefster had eerst aan de koningin een brief geschreven, waarin zij het voorstel deed om een „Queen Mary Jewellery" oorlogsfonds te stichten, dat zou worden gevormd door dames, die voor dit fonds hare juweelen zouden aistaan.

In een tweeden brief bood zij nu de balschoenen en de juweelen van keizerin Eugénie aan; de koningin heeft haar bedankt voor de schoenen en de juweelen aan het Nationaal fonds gegeven.

Schoenen voor de soldaten.

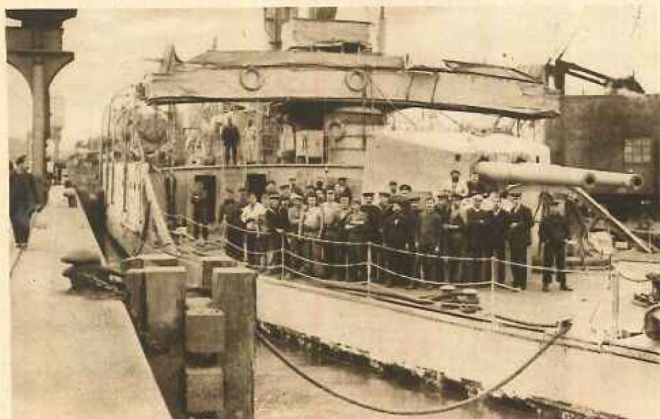
Bij de oorlogvoerende staten is natuurlijk een der eerste zorgen de kleding, waaronder natuurlijk ook het schoenwerk behoort.

In „The Daily Mirror" vonden wij de volgende, hoogst interessante cijfers hieromtrent, die door een autoriteit waren medegedeeld:

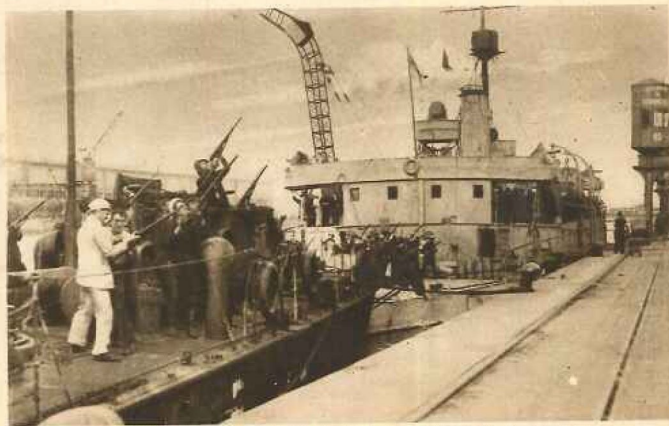
Op het oogenblik zijn er voor het Britsche en Fransche gouvernement nog een 6.000.000 paar schoenen in bestelling, die een handelswaarde vertegenwoordigen van 4.000.000 p. St.

Het is te begrijpen, dat er in de schoenfabrieken dag en nacht gewerkt wordt, want telkens komen er weer nieuwe bestellingen.

DE ENGELSCHEN MONITORS, WELKE AAN DEN STRIJD BIJ NIEUWPOORT DEELNAMEN.

De „Severn", met op den voorgrond de zware scheepskanonnen.

Beschieting van Duitsche vliegtuigen vanaf een Engelsche monitor.

HET GESTRANDE ENGELSCH HOSPITAALSCHIP

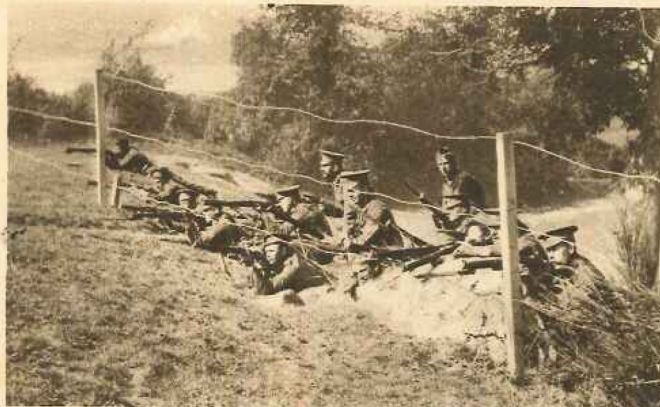
Het volledig ingerichte Engelsche hospitaalschip de „Rohilla“, dat van Leith naar België onderweg was om gewonde Franschen te vervoeren, liep bij Whitby op de rotsen. Een deel der opvarenden ging verloren, doch het meerendeel kon gered worden.

GEWONDENVERVOER PER TREIN EN PER BOOT.

De Engelsche helpen hun eigen gewonden, en die van hunne bondgenooten ook, door hen naar Engeland te vervoeren. Links stelt onze foto een aantal gewonden aan boord voor, terwijl rechts het Rode Kruis aan het station Plymouth gereed staat om de gewonden verder te vervoeren.

DE ENGELSCH TROEPEN AAN HET FRONT.

Een afdeling Engelsche infanterie, die in Vlaanderen achter de prikkeldraadversperring den vijand afwacht.

Engelsch-Indische troepen, welke volgens de laatste berichten heftig meevechten, met hun machinegeweren dragende muilezels.

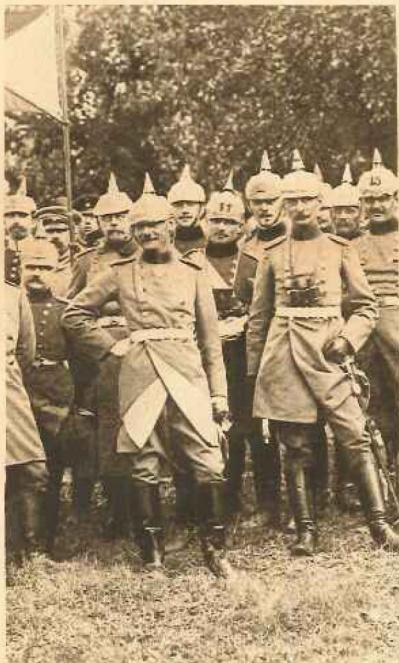
DUITSCHLAND, OOSTENRIJK-HONGARIJE, TURKIJE

DE DUITSCHE KROONPRINS te veldc te midden van zijn officieren (op de foto de tweede van rechts met de sigaret in den mond).

GENERAAL VON KLUCK, zittend in zijn auto, houdt besprekingen met zijn staf.

PRINS RUPPRECHT VAN BEIEREN, (met de omgeslagen jaspanden), te midden van zijn staf.

TURKSCH TROEPEN IN HUN NIEUW UNIFORM.

PRINS ALBERT VON WURTEMBERG, te veldc (de forse figuur op den voorgrond).

OOSTENRIJKSCHE CAVALERIE TREKT DOOR EEN DORP IN GALICIË.

DE OOSTENRIJKSCHE CADETTEN, die na hun beëdiging een „Hoch" op hun Keizer uitbrengen.

EEN BEKENTENIS IN HET DUISTER

De klok in de vestibule had twee slagen geslagen. Het was twee uur na middernacht. Jeannet Nolting dacht er evenwel nog niet aan naar bed te gaan. Ze zat nog steeds in de groote huiskamer in een gemakkelijken stoel en staarde naar het uitdoovende haardvuur. Haar gedachten verwijfden in het verre verleden. — „Jean!”

Ze sprong verschrinkt op. Had ze het gehoord? Of had ze het gedroomd? Gedroomd dezen gesmoorden, weggestorven uitroep? Slechts één menschelek wezen had haar ooit zoo genoemd en dat was reeds twintig jaar geleden.

Op dit oogenblik werd het electrisch licht plotseling uitgedraaid en uit het duister klom een bevelende, snijdende stem haar in de ooren:

„Schreeuw niet! Je behoeft niet bang te zijn! Ik zweer je dat ik je niets doen zal!”

Nu kwam Jeannette Nolting tot de werkelijkheid terug. Ze had gedroomd, natuurlijk gedroomd dat haar naam genoemd werd. Ze was echter geen lafaard en zij vreesde niets, omdat ze in dit leven niets meer te verliezen had. Haar dapperheid was de lijdelijkheid van iemand die met het geluk heeft afgedaan en in dit ondermaansche niets meer te hopen heeft.

„Ik ben niet bang”, antwoordde ze kalm en wachtte. Voor eenige oogenblikken werd de stilte slechts verbroken door het zwakke gekletter van diamant op een gladdere oppervlakte.

„Je bent een dapperè vrouw”, zei de inbreker eindelijk met iets als bewondering in zijn stem.

Ze glimlachte treurig. Wat een dwaasheid te denken dat deze geheimzinnige inbreker gevoelen en herinneringen bij haar had opgewekt reeds jaren begraven. Ze was werkelijk half aan 't droomen, dacht ze.

„Ik ben niet voornemens je juweelen mee te nemen”, hernam hij langzaam. „Als ik weg ben, zul je zien dat ze er alle nog zijn.”

„Och, zoo! zijn ze het meenen niet waard?” vroeg ze met eenigen spot in haar toon, die haar zelfs in dit oogenblik niet verliet.

„Ze zijn vijftig duizend gulden waard”, antwoordde hij rustig. „en dat betekent niet weinig voor mij. Je moet weten,” ging hij voort en zijn woorden waren niet vrij van trots, „ik ben de man bekend als „Dick de Dandy.”

„O!” Een heldere lach kwam tot hem uit de duisternis. „Dus ik heb de eer kennis te maken met den meest beruchten inbreker in Europa; den man die beslag legt op de juweelen van gravinnen, het geld van bankiers en de schatten van prinsen! En je bent hier in mijn kamer. . . . Stil!”

De regelmatige stap van een politieagent klom buiten op het trottoir.

„Ik behoef slechts te roepen en je bent geknipt, nog wel door een vrouw!”

„Ja, maar je zult het niet doen”, zei hij, op overtuigen ton.

„Neen,” stemde ze toe. „ik denk het niet, maar ik behoef het eigenlijk toch te doen.”

Er was een korte pauze. „Je hebt zeker wel gehoord van Cariton, den Amerikaan; den koning der millionnaires, zooals ze hem noemen. Welnu, die ben ik.”

Een plotselinge schrik beving haar. Was zij hier alleen met een gek en niet met een inbreker, zooals ze aanvankelijk dacht?

„Neen, ik ben niet gek,” zei hij, als 't ware instinctief haar gedachten radende. „Wanneer ze denken dat ik in Amerika ben, in Rusland of Italië, dan ben ik hier of in Parijs of Weenen of overal waar wat van waarde te halen is.”

„'t Is gevaarlijk,” mompelde zij, niet wetende wat te zeggen in zulke vreemde omstandigheden.

Hij lachte. „Gevaarlijk? Ik leef van en voor het gevaar. Het is voor mij het levensap. Als dat zoo niet was, dan . . . dan, was ik morgen een achtbaar lid der samenleving.”

Ze luisterde, verward en droevig, en toch onweerstaanbaar geboeid door zijn stem.

„Natuurlijk heb ik reeds dadelijk bemerkt,” zei ze eindelijk, „dat u iemand van beschaving en opvoeding is. Maar waarom doet u dan zulk afschuwelijk werk!”

Zijn stem klom opeens nederig. „Mag ik u zeggen waarom!”

„Ja,” zei ze, „doe dat! Het zal zeker interessant zijn en het is al zoo lang geleden dat ik mij voor iets interesseerde.”

„En je bent niet bevreesd?” vroeg hij.

„Je hebt mij je woord gegeven,” antwoordde ze rustig. „Dank u!”

In de duisternis kon ze den bloos niet zien, die het gelaat van den man opeens bedekte.

Ze nam plaats in een craspad aan het raam en een straal van het maanlicht, zich baan brekende door een kier van een der gordijnen, viel op haar zilvergrijs haar.

HULPVAARDIG NEDERLAND

HOE ER IN GOUDA GEHOLPEN WORDT. — Groep van Belgische vluchtelingen en Hollandsche helpers

De man naderde haar zeer dicht, bleef vlak voor haar stilstaan en keek op haar neer. Toen zich opeens voorover buigende raakte hij haar arm aan. Het was of een electrische stroom haar door het lichaam ging.

„Wie ben je!” vroeg ze. „Om 's hemelswil zeg me wie je bent?”

Hij trad snel terug en wist met de grootste inspanning zijn kalmte te hernemen. Eentonig en schijnbaar zonder eenige emotie klom toen zijn antwoord:

„Dick de Dandy, inbreker en Frans Carlton, millionnaire.”

Er was weer een kleine pauze, toen begon hij te vertellen. „Ik ben te laat geboren. Ik had eenige eeuwen vroeger ter wereld moeten komen, in den tijd toen men durfde en leefde, niet in dezen tijd, waarin alles wettelijk geregeld is, waarin men slechts bestaat om zich te vervelen. Ik heb het bloed van een mijner voorvaderen in mijn aderen, het bloed van den rusteloze, wetteloze, van den man met ontbare lusten. Van mijn kinderjaren af was ik een bandeloos, en de bandeloosheid groeide met mij op. Ik kon nimmer wezen zooals anderen waren, kon mij nimmer schikken naar de eischen van het brave, doch gruwelijk vervelende maatschappelijke leven. Uren lang kon ik zitten peinen over een leven vol emoties, over het bereizen van vreemde landen, het bezoeken van onbeschaafde volkeren bijv.; doch zoo iets was goed voor de rijken en ik was arm. Zoo gingen er jaren voorbij en ik probeerde van alles en mijn rusteloosheid werd grooter en grooter en toen . . .

„Ja?”

Ze leunde voorover, niet meer denkende aan het uur en de omstandigheden. Aan niets denkende, niets hoorende dan de rustige, eentonige stem, die zoo vertrouwelk klom en haar zoo zonderling aandeed, de stem, die haar de kaleidoscoop wilde geven van een ziel, hopeloos verongelukt in een eeuw en een maatschappij waarin voor haar geen plaats meer was.

„En toen — ontmoette ik een meisje en leerde haar liefkrijgen; beminde haar zooals zulk een man bemint. En zij, wel zij was een typisch hollandsch meisje en beminde mij op haar typisch hollandsche wijze; rustig, zelfgenoegzaam en rein. Zoo ontwaakte ik uit mijn droom, den droom van een liefde die voor haar onmogelijk was, en zag de werkelijkheid onder de oogen. Wij beiden waren arm en dat maakte mij bevreesd. Niet de armoede zelf als wel de gevolgen der armoede: de eentonige tredmolen, het smalle wegje dat men iederen dag weer bewandelen moest; de gestadig loslatende

„Ja?”

Ze leunde voorover, niet meer denkende aan het uur en de omstandigheden. Aan niets denkende, niets hoorende dan de rustige, eentonige stem, die zoo vertrouwelk klom en haar zoo zonderling aandeed, de stem, die haar de kaleidoscoop wilde geven van een ziel, hopeloos verongelukt in een eeuw en een maatschappij waarin voor haar geen plaats meer was.

„En toen — ontmoette ik een meisje en leerde haar liefkrijgen; beminde haar zooals zulk een man bemint. En zij, wel zij was een typisch hollandsch meisje en beminde mij op haar typisch hollandsche wijze; rustig, zelfgenoegzaam en rein. Zoo ontwaakte ik uit mijn droom, den droom van een liefde die voor haar onmogelijk was, en zag de werkelijkheid onder de oogen. Wij beiden waren arm en dat maakte mij bevreesd. Niet de armoede zelf als wel de gevolgen der armoede: de eentonige tredmolen, het smalle wegje dat men iederen dag weer bewandelen moest; de gestadig loslatende

„Ja?”

Ze leunde voorover, niet meer denkende aan het uur en de omstandigheden. Aan niets denkende, niets hoorende dan de rustige, eentonige stem, die zoo vertrouwelk klom en haar zoo zonderling aandeed, de stem, die haar de kaleidoscoop wilde geven van een ziel, hopeloos verongelukt in een eeuw en een maatschappij waarin voor haar geen plaats meer was.

UIT AMSTERDAM. — Een groepje Belgische kinderen, vriendelijk onthaald in Amsterdam.

en weer aantrekkende koorden van de geordende maatschappij die ik haatte. Eindelijk op een dollen avond, toen de ondervonden emoties nog nabruisten in mijn bloed, zag ik duidelijk en klaar dat het onmogelijk was mij in te perken: de vloek van mijn voorvader was sterker dan mijn liefde en . . . ik verliet haar. Ik was een oorspronkelijk wezen, zij het product van een overrijpe civilisatie.”

Hij zweeg een oogenblik, en zij zat stil, sprakeloos.

„Eindelijk werd ik inbreker, waarom? Omdat dit beantwoordde aan de beide sterkste neigingen in mijn natuur: ongebondenheid en liefde voor het gevaar. O, ik zal niet zeggen, dat dit de beste weg was, maar het was de beste op één na, en men moet er mee tevreden zijn. Ik werd spoedig berucht en gevreesd en twintig jaar lang heb ik uitgedacht en helpen uitvoeren de meest gewaagde diefstallen, die men zich denken kon. De fortune, die ze mij aangebracht hebben, is mij onverschillig maar — het gevaar, de emoties! Wanneer ik Carlton ben, vervel ik mij gruwelijk. Dat brengt mij er dan toe, opnieuw plannen te ontwerpen. En het einde? Wel, ook hiervoor heb ik een plan klaar!”

„En het meisje?” vroeg de luisterende vrouw.

Er was weer een oogenblik stilte, toen zei hij langzaam en aarzeland:

„Ik weet het niet! Je zult zeggen dat het laf was haar te verlaten, maar door te blijven had ik ongetwijfeld haar hart gebroken. En zij was jong. Ik hoop, ik heb steeds gehoopt, dat zij mij zou leeren vergeten. Gij zijt een vrouw — geloof ge dat ze heeft kunnen vergeten?”

„Bid dat ze het heeft kunnen doen,” zei Jeannette zacht. „Vele vrouwen vergeten niet . . . gemakkelijk! Ik zou je de geschiedenis kunnen vertellen van een vrouw, die ijverig gepoogd heeft te vergeten — twintig jaar lang, maar het is haar niet gelukt.”

„Vertel 't mij!” fluisterde hij gretig.

De warme belangstelling in zijn toon moest haar getroffen hebben, als zij niet te veel verzonken was geweest in gedachten aan lang verdwenen tijden.

„Ook hij had een dubbelen vloek: armoede en eerzucht, daarom verliet hij haar . . . een week later kreeg ze een groote erfenis, maar toen was het te laat. Hij was heengegaan, waarom en waarheen heeft zij nimmer vernomen.”

„En het slot?” vroeg hij nederig.

„Er is geen slot. Zij bemint hem nog steeds, dat is alles!”

De man keerde zich om en liep met onvaste schreden naar de deur.

„Leef wel,” mompelde hij. „Uw juweelen liggen daar!”

Door een onweerstaanbare macht gedrongen stond zij op en volgde hem in de duisternis.

Toen hij de buitendeur reeds geopend had, wendde hij zich om, greep impulsief haar hand en drukte er een harts-tochtelijken kus op. Op hetzelfde moment viel een straal van het bleek maanlicht op zijn gelaat!

„Karel!”

Hij liet haar hand los en vloed de straat op.

„Te laat!” kreunde hij. „Vaarwel, lieve Jean, vaarwel!”

„Kom terug, kom terug!” snikte zij, haar armen naar hem uitstrekkeende.

„Ik kan niet!”

Als een wanhoopskreet klonken die woorden haar in de ooren, terwijl hij haastig wegluchtte.

En zij begreep. Hij was teruggegaan tot zijn leven, zij moest het hare leven.

DE AAPMENSCH
EEN SCHETS UIT DEN KERMISTIJD

Ua, ja, Barnum was een groot man,” zei de kermisgast tegen mij. Hij was armoedig gekleed in een afgedragen jas met astrakan kraag en mouwomslagen, doch had de allures van een heer.

„Hij was wel de grootste manager ter wereld en ik geloof dat hij het nog zou zijn als hij geen tegenspoed had gehad. Hij was voor het vak geboren. Wie herinnert zich niet zijn Siamesche tweelingen. En dan het kind met de drie hoofden! Alleen Barnum kon het klaarspelen om drie kinderen te vinden, die zoolang stijf tegen elkander zaten zonder ruzie te maken.

Hij was ook de eerste die hier in het land de dame met den leeuwenkop vertoonde. Dat was een prachtnummer en voordeelig ook; doch het duurde niet zoo lang tot de dame 't in haar hoofd kreeg om met Barnum te willen trouwen. Dat was een lam geval, want hij was al tweemaal getrouwd geweest en had reden te gelooven dat zijn tweede vrouw nog leefde.

volgende bekend gemaakt: „Barnum is er met groote moeite en kosten in geslaagd zich te verzekeren van den lang gezocht „Missing Link“, de ontbrekende Schakel in Darwin's stelsel. Hedenavond zal namelijk worden vertoond de aapmensch van Goollywashigarrri. Gaat hem zien!”

„Dat had succes! Twee uur voor de voorstelling stond er al een dichte menschenmassa te wachten voor de tent en keek nieuwsgierig naar de voorbereidingen die gemaakt werden om het monster te gaan halen. Barnum kwam naar buiten en vroeg op een toon voor iedereen verstaanbaar aan een paar van zijn mannen of de kooi wel goed verzekerd was. Dadelijk werd hem van alle kanten gevraagd of er gevaar bij was, doch hij stelde het publiek gerust op een toon, die de nieuwsgierigheid nog vermeerderde.

Om ongeveer acht uur arriveerde een groote leeuwenkooi, geheel met luiken gesloten en getrokken door drie paarden. De kooi was rood geschilderd en op de vier zijden stond met witte letters te lezen: „Barnum's beroemde Missing Link — Het grootste wonder der wereld — Het meest ontbare menselijke wezen — De verwantschap tusschen mensch en aap onmiskenbaar.

Dat gaf me 'n sensatie, heeren, Kollasaal. En toen de wagen naar de achterzijde der tent werd gebracht, drong een groote menigte er omheen en trachtte door de retan van het hout naar binnen te gluren. Een jongen van een jaar of tien klom op de wielen en probeerde van bovenaf in de kooi te kijken, doch plotseling kwam er een groote harige hand te voorschijn en greep hem bij een zijner ooren, zoodat hij van schrik en pijn het uitgilde. Barnum kwam haastig aangelopen met een langen ijzeren staaf en sloeg daarmee naar die harige hand, totdat deze den jongen losliet. Natuurlijk schold bij den jongen uit voor een ondeugenden kwajongen, maar ik wist dat hij inwendig blij was om het effect dat dit op de toeschouwers gemaakt had.

Ik behoef u natuurlijk niet te zeggen, heeren, dat de „Missing Link“ het onderwerp was van ieders gesprek in de stad. Barnum was bijzonder in zijn nopjes en stelde zich voor een aardige winst uit te slaan.

Laat in den avond van dienzelfden dag ontsnapte de aapmensch uit Barnums wereldberoemde tent en vluchtte naar het nabijgelegen bosch. Als een loopend vuurtje verspreidde zich het nieuws door de stad en de meeste menschen, vooral de vrouwen, vluchtten angstig de huizen in.

Barnum organiseerde een jachtpartij en begaf zich hiermee naar het woud, gevolgd door tal van mannelijke ingezetenen, die de gevangenneming van dit zeldzame natuurproduct wilden bijwonen. (Wordt verv.)

Ze vroeg hem even voordat de voorstelling zou beginnen; ik was erbij. En toen hij haar vertelde dat hij meende dat zijn vrouw nog leefde, wierp ze hem de manen in het gezicht, en toen we haar smeekten ze weer om te doen, en Barnum haar zelfs dubbele gage bood, weigerde ze het dien avond op te treden, hoewel we dat nog al extra geadvarteerd hadden. We moesten dus de entré's terugbetalen. Den volgende morgen was ze verdwenen en had ze en passant mijn horloge meegenomen. Ik was natuurlijk woedend, teneer omdat Barnum er geen politie bij wilde halen. Ik zei hem dat ze beter af was met mijn horloge, dan wanneer ze hem genomen had.

Ja, ik geloof dat het vertrek van de dame met den leeuwenkop voor Barnum een groot verlies was. Toch had hij verstandig gedaan door haar huwelijksaanzoek af te wijzen, niet alleen omdat zijn tweede vrouw nog leefde, maar vooral omdat nummer drie zoo'n vreeslijken mond kon opzetten. Ze was zoo gewend om te brullen, dat dit haar tot een tweede natuur geworden was. Stel je voor dat ze thuis ook zoo bruide, en — stel je voor, heeren, dat hun huwelijk gezegend was geworden met een half dozijn „olijftakken“, zooals de Psalmist zegt, en dat die dat brullen hadden overgeërfd? Een financieel buitenkansje zul je zeggen, ja, maar ongenietbaar.

Hoe 't zij, het verlies van de leeuwindame was een ramp voor Barnum en hij deed dan ook alle moeite om haar terug te krijgen. Hij plaatste advertenties in de dagbladen, maar 't hielp niemendal.

Barnum was er evenwel de man niet naar om lang in verlegenheid te zitten. Volstrekt niet! Een paar weken later kwam hij dan ook bij me in een bijzonder opgewekte stemming en vertelde mij dat hij een nieuw reclame-nummer had opgedrukt.

„Wat?“ vroeg ik.

„Een wilde!“ zei hij.

„Waar vandaan?“

„Van Borneo!“

„Van Borneo?“ riep ik schamper uit.

„Borneo? Er zijn geen wilden meer op Borneo!“

„En ik zeg je van wel,“ antwoordde hij geraakt. „Ik heb een echte wilde, 'n aapmensch! De beroemde „Missing Link“! Het is een pracht van een mensch-beest, dat nog nimmer is vertoond!“

„Zoo, en waar is dat pracht-exemplaar gevonden?“

„Hij behoort tot den stam der Goollywashigarrri's, die in de onontdekte binnenlanden van Borneo leven.“

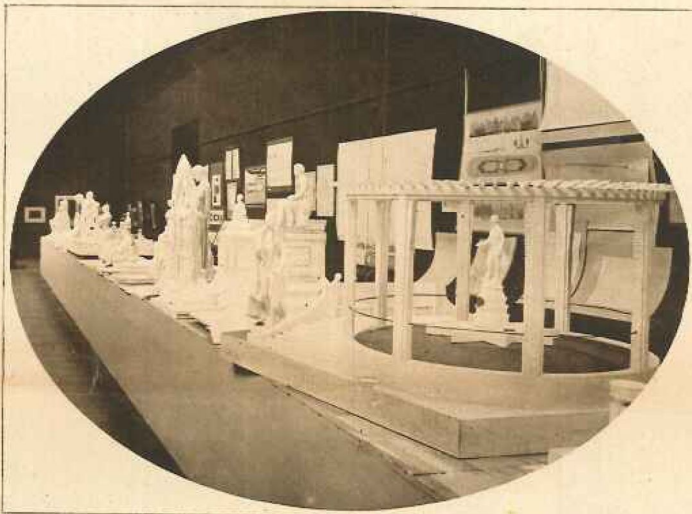
„Hm!“ zei ik. „Ik geloof dat je voor je „Missing Link“ wel een andere geboorteplaats had mogen opzoeken!“

„Ik kan de wereldkaart toch niet veranderen,“ antwoordde hij nederig.

Den volgende dag werd door strooibiljetten het

DR. VAN DER GOOT AAN 'T WERK.
Een door een granaatscherf verwonde Belgische vluchteling wordt in het noodhospitaal voor Belgische vluchtelingen te Bergen op Zoom verbonden.

DE HILDEBRAND-TENTONSTELLING.
Vooraan op de foto het met den tweeden prijs bekroonde ontwerp.

Hoe er geholpen werd

Gaarne geven wij onderstaand schrijven een plaats in ons blad; het typeert hoe er in Nederland met hart en ziel gewerkt werd.

Gaarne voldoe ik aan uw tot mij gericht verzoek om enkele mededeelingen over de werkzaamheden onder de jeugdige Belgische vluchtelingen in uw geacht blad te publiceeren. Met groote voldoening kan ik U mededeelen, dat de door U in twee nummers gepubliceerde foto's van kinderen, die zelve of wier familiebetrekkingen onbekend waren, veel hebben bijgedragen tot het terugvinden dier betrekkingen.

Een van de vluchtelingetjes, een jongen van elf jaar, raakte reeds zijn ouders kwijt bij het verlaten van Antwerpen. Hij is toen alleen verder gevluht en kwam op Hollandschen bodem in handen van het R.-K. Huisvestingscomité. Na hier eenige weken bij particulieren te hebben vertoefd, werd zijn portret in Panorama geplaatst met het gevolg, dat zijn naar Groningen gevluhte ouders hem vonden en hij naar zijn familie teruggebracht kon worden.

Een andere kleine vluchteling, die onbeheerd bij een boer op de Belgisch-Ned. grens was terecht gekomen, werd eveneens door ons comité opgehaald. Het was een nog zeer jong kereltje, dat niet eens zijn juisten naam wist. Ook zijn portret werd door de bekenden van het kinderkuis, waarin hij te Antwerpen vertoefde en welks bewoners eveneens naar Holland gevluht waren, herkend. Met groote vreugde werd hij wederom in den kring zijner zestig „broertjes en zusjes“ opgenomen en allen gingen vol goeden moed naar Antwerpen terug.

Een der eerste vluchtelingetjes, die reeds voor meer dan vier weken in ons land kwam, werd door middel van uw blad gevonden door een zuster zijner moeder. Ook hij is naar zijn vaderland teruggekeerd en zal waarschijnlijk nu reeds zijn te Ostende vertoefende ouders hebben teruggevonden.

Dit zijn slechts enkele gevallen, die bewijzen met hoe groot succes uw denkbeeld, het publiceeren der foto's van zoekgeraakte kinderen, bekroond werd.

ANNA KELLENERS-DAMERAU,
Vice-pres. van het R.-K. Huisvestingscomité.

Leiden, 3 Nov. '14.

DE HAAGSCHE BOBBIES.

De Haagsche agenten kregen een nieuw hoofddeksel dat groote overeenkomst vertoont met dat van hun Londensche collega's.

DE BELGEN IN LONDEN.

Zoodat in een der vorige nummers in den Londenschen brief stond trachten de Engelsche bladen door artikels in het Fransch of Vlaamsch den velen Belgischen vluchtelingen in Londen van dienst te zijn.

Een Belgische colonne, welke Duitsche krijgsgevangenen begeleidt. De troep passeert een Belgisch vaandel, een der krijgsgevangene officieren salueert hiervoor.

BELGISCHE ARTILLERIE.

IN DEN HEVIGEN STRIID.

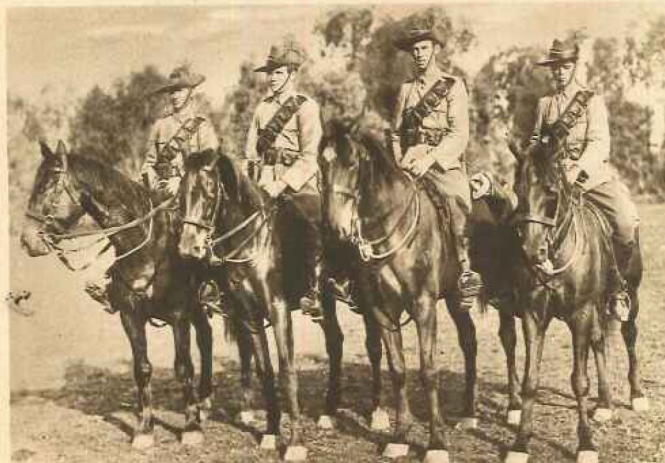
Belgische artillerie met haar geschut in stelling; naast het kanon de caissons met gránaten.

DE AUSTRALISCHE TROEPEN.

Belgische soldaten, wier uniformen grijs van de modder zien, gaan opnieuw naar de gevechtlinie.

INSTRUCTIE IN HET ENGELSCH LEGER.

Ook uit Australië, evenals uit Canada, kreeg het Engelsche leger in Europa belangrijke versterking.

Den Engelschen recruten wordt op een typische wijze het paardrijden geleerd door middel van beweegbare bokken.